

Josip Basioli

Slatkovodno ribarstvo NR Hrvatske u 1958. godini

Proizvodnja i ulov slatkovodne ribe na području NR Hrvatske pokazuje u najnovije vrijeme iz godine u godinu relativno zadovoljavajući uspon. U nizu zadnjih godina postignuti su ovakvi ukupni rezultati u proizvodnji i ulovu ribe:

1953 t 3188	1956 t 4390
1954 t 3478	1957 t 4630
1955 t 4072	1958 t 4903

Vode NR Hrvatske daju u najnovije vrijeme oko 45% od čitave proizvodnje slatkovodne ribe u područja FNRJ.

Nakon završene realizacije proizvodnje na ribnjacima iz ekonomske godine 1958/ 1959, donosi se pregled cjelokupne proizvodnje i ulova ribe na slatkim vodama Hrvatske.

Od pojedinih vrsta na prvom mjestu je šaran, sa 62% od ukupne proizvodnje. U značajnom iznosu zastupljen je i linjak sa 9,7%, zatim štika sa 3,4%, pa som sa 2,7% i smud sa 1,6%. Oko 9,2% otpada na sitne ribe, bjelice i druge, koje se love na poplavnom području dunavskog bazena.

Porast proizvodnje odnosi se na uzgojnu ribu iz ribnjaka, dok ulov iz otvorenih voda ne pokazuje naročiti uspon.

Rezultati postignuti na pojedinom sistemu voda bili su ovakvi:

Ribnjaci

Porast uzgojnih površina pod vodom iznosio je prošle godine na ribnjacima oko 130 hektara, pa je ukupna površina svih ribnjaka iznosila 4360 hektara. Kakav je uspon nastao u ukupnoj proizvodnji ribe u ribnjacima kroz zadnje tri godine pokazuje nam slijedeći pregled:

Ribnjačarstvo	(u tonama)		
	1956	1957	1958
Poljana	520	616	710
Končanica	339	431	544
Našice	601	694	512
Grudnjak	430	439	659
Crna Mlaka	293		435
Pisarovina	65	463	60
Draganići	30		76
Jelas Polje	123	92	145
Virovitica	10	10	48
Vinkovci	1	1	1
Jastrebarsko	29	41	40
Vukovar	6	10	8
Blagorodovac	15	15	28
Ludbreg-Varaždin	2	1	8
Trakošćan	3	2	2
Rasinja	1	2	2
Lipovac	2	4	5
Ličko Lešće	2	—	1
Vitunj	11	1	1
Popovac	—	6	7
Letovanić	—	—	18
Ukupno:	2473	2828	3310

Sve organizacije, koje su se bavile uzgojem ribe, kao i obično, završile su godinu s dobitkom — za razliku od poduzeća i zadruga, koja se bave ribolovom na moru, i koja, podvrgnuta ulaganjima i troškovima i s nestalnom lovinom, najčešće završavaju godine s gubicima.

Ribnjačarstvo Grudnjak postiglo je visoku proizvodnju, od 439 t iz 1957. godine na 659 t u 1958. Međutim, proizvedene ribe iz ovog ribnjačarstva bile su slabog kvaliteta, u malim primjercima, pa su se teže plasirale u promet. Kvantitet ribe išao je na uštrb kvaliteta. Ribnjačarstvo Našice postiglo je zbog bolesti riba veoma smanjenu proizvodnju.

Od manjih ribnjaka napredak se vidi kod Jelas-Polja, gdje je napušten uzgoj riže i posvetila se je briga samo uzgoju ribe. Time su znatno proširene uzgojne površine, a proizvodnja se je popela visoko u odnosu na 1957. godinu. U ribnjaku Antunovac kraj Virovitice, nakon nekoliko vrlo loših godina postignuta je lani osrednja proizvodnja. I ribnjak Blagorodovac udvostručio je proizvodnju. Na nekim malim ribnjacima uvedeno je — kao novost — mehanizirano izlovljavanje ribe, čime je skraćeno vrijeme izlovljavanja i sačuvana bolja kondicija ribe.

Otvorene vode

Na vodama savskog sliva i visinskim vodama Like i Gorskog Kotara postignuta je lovina ribe u iznosu od 390 t, što je za 34 t više nego u 1957., ali zato za čitavih 160 t manje nego u 1956. Stalno onečišćavanje voda po rafinerijama nafte štetno djeluje na riblji fond Save. Niski vodostaj uslijed suše nije pogodovao lovini ribe. Poplavno područje Lonjskog Polja, koje bi trebalo biti najjači ribolovni bazen savskog sliva, nije iskorišteno u punoj mjeri uslijed vrlo loše organizacije ribolova.

Na vodama dravskog sliva nastao je izvjestan porast lovine ribe, od 81 t iz 1957. na 107 t u 1958. Oslabljen je na ovim vodama ribolov uslijed nestajanja nekih združnih ribarskih organizacija. Pojačan ulov privatnih ribara i sportskih ribolovaca u donjem toku Drave drži na visini ukupan ulov na ovim vodama.

Otvorene vode dunavskog sliva i poplovno područje koje tvori Kopački rit i Biljsko jezero najjače je ribolovno područje u čitavoj FNRJ. U prošloj je godini na dijelu ovih voda iz NR Hrvatske ulovljeno 993 t ribe, t. j. za 200 t manje nego u 1957. Najjača ribolovna organizacija ovog područja, Ribolovni centar Apatin, ulovila je prošle godine 664 t ribe, od čega na području Hrvatske 365 t. Druga je bila Ribarska zadruga Kopačevo s ulovom od 421 t, te Poljoprivredno dobro Erdut sa 101 t ulova. I ovdje je uzrok smanjenju ulova ribe nepovoljan režim voda.

Neretva i ostale rijeke jadranskog sliva iskorištavale su se najviše u blizini ušća u more. Glavna lovina je jegulja i cipal. Ribari su isključivo privatnici i sami troše skoro čitavu lovinu. Naročito na neretvanskom području, jegulja i cipal glavna su hrana okolnog stanovništva. U prošloj je godini na vodama ovog sliva ulovljeno 60 t ribe, što je slično 1957.

Uz smanjeni broj ribara i ribarskih mreža smanjen je i ulov ribe na Vranskom jezeru, od 79 t iz 1957. godine na 43 t u 1958. Šaran je bio glavna lovina, a milijunski primjerci malih cipala, koji se redovito ubacuju u jezero, već godinama ne dolaze do izražaja u ukupnoj lovinu, jer najčešće padaju plijenom jegulja i somova.

Ulov po sektorima vlasništva

Prikaz proizvodnje i ulova slatkovodne ribe po sektorima vlasništva ribolovnih sredstava pokazuje ovakve rezultate u zadnje dvije godine:

Sektor	1957		1958	
	tona	udio u %	tona	udio u %
Općedruštveni	3625	78,2	3851	78,6
Zadružni	667	14,4	637	13,0
Privatni	344	7,4	415	8,4
Ukupno	4636	100	4903	100

U sklopu općedruštvenog sektora nalazi se 99,6% čitave proizvodnje ribe iz ribnjaka. Zato ovaj sektor i nosi najveći dio proizvodnje.

Kod zadružnog sektora vidi se slabiji rezultat nego u 1957. za 30 t. I dalje se smanjuje broj zadružnih organizacija, od 63 iz 1953. godine na svega današnjih 14.

Privatni ribari postigli su u prošloj godini 275 t ulova ribe, a sportski ribolovci oko 140 t. — Uspon broja sportskih ribolovnih društava i njihovog članstvo i dalje se nastavlja. Danas ima u Hrvatskoj 120 društava, t. j. 16 više nego u 1957. godini. U njima je organizirano 12.450 članova i 7.000 pionira.

Proizvodnja slatkovodne ribe na području nekih kotara bila je kroz zadnje dvije godine ovakova:

Područje kotara	(u tonama)	
	1957	1958
Daruvar	1066	1287
Našice	1140	1178
Osiijek	1207	978
Karlovac	521	635
Slav. Brod	129	184
Nova Gradiška	145	109
Vinkovci	95	94
Sisak	63	89
Ostali	270	349
Ukupno	4636	4903

Raspodjela i potrošnja ribe

Raspodjela proizvodnje i ulova ribe iz prošle godine bila je provedena približno ovako:

Prodano na ribarnicama glavnih potrošačkih

centara	360 t
Ostala lokalna potrošnja	1650 t
Vlastita potrošnja ribara	422 t
Prerađeno soljenjem, sušenjem i dimljenjem	248 t
Prerađeno u riblje brašno	371 t
Izvezeno u inozemstvo	1462 t
Za reprodukciju u ribnjacima	360 t

Ukupno 4903 t

Osiijek, koji se nalazi u blizini naših glavnih ribolovnih centara, vodi u potrošnji slatkovodne ribe među svim našim gradovima. Tu je i najjače razvijen privredni i sportski ribolov. U Osiijeku je prošle godine prodano 198 t slatkovodne ribe. To je porast za 25 t prema 1957. Napose, prodano je prošle godine i 11 t morske ribe.

Već v.še godina uzastopce u Zagrebu se smanjuje potrošnja slatkovodne ribe: u 1956. godini 130 t, 1957. g. 104 t i u 1958. g. na 80 t. S druge strane, u Zagrebu raste potrošnja morske ribe, koja nalazi bolju prodaju uslijed nižih cijena i većeg asortimenta.

Potrošnja slatkovodne ribe kreće se u Karlovcu već treću godinu na 14 t godišnje. To je većinom riba iz otvorenih voda. Međutim, uza sve to, što se u blizini Karlovca nalazi nekoliko jakih ribnjačarstava, prodaja ribe se ništa ne povisuje. — I u Karlovcu raste potrošnja morske ribe, koje je prošle godine prodano 43 t, a to je dvostruko više nego u prijašnjim godinama. Prošle je godine u Karlovcu otvorilo prodavaonicu morske ribe poduzeće »Ribar« iz Crikvenice, pa će potrošnja uskoro još više porasti.

Konzum slatkovodne ribe u prošloj godini u još nekoliko gradova unutrašnjosti bio je ovakav: u Vukovaru 31 t, u Slavonskom Brodu 29 t, u Sisku 8 t. To su uz općeniti porast proizvodnje slatkovodne ribe, vrlo mali iznosi. Ribnjačarstva se premalo orijentiraju na prodaju ribe na lokalnim tržištima.

Izvoz slatkovodne ribe pokazuje u prošloj godini izvjesnu stagnaciju, uslijed proizvodnje ribe slabijeg kvaliteta na nekim ribnjacima. Lani je iznosio 1417 t i bio je slabiji za 74 t nego u 1957. — U izvozu se za šarana postizava cijena od 135 deviznih dinara. Izvezeno je lani i 45 t rakova. To je više za 11 t nego u 1957. Od zemalja uvoznica naše slatkovodne ribe na prvom je mjestu bila Istočna Njemačka sa 703 t. Tu vidimo porast za 174 t prema 1957. Zatim dolazi Zapadna Njemačka sa 480 t, a ovdje je nastao pad za 180 t prema 1957. Izvoz u Italiju kreće se u istim iznosima kao i godinu prije t. j. 147 t, a u Austriju se je za dvostruko smanjio, pa je lani iznosio svega 69 t. Kao i u prijašnjim godinama, Francuska kupuje 87% svih naših izvezenih rakova. — Vrijednost izvezenih proizvoda slatkovodnog ribarstva Hrvatske iznosila je u prošloj godini 216 milijuna deviznih dinara.

88
60
60
208

ULOV I PROIZVODNJA SLATKOVODNE RIBE S PODRUČJA NR HRVATSKE U 1958. GODINI
PO SLIVOVIMA VODA I PRIVREDNIM SEKTORIMA

(u tonama)

Sliv voda	Sektor vlasništva	Ribari					Ribe nizinskih voda							Ukupno ribe niz. voda	Ribe visin- skih voda, rakovi i žabe	Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano	UKUPNO
		stalni	povremeni	Šaran	Som	Smud	Stuka	Linjak	Ostale ribe	Ukupno							
SAVSKI	Općedruštveni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zadružni	21	382	12,9	11,9	8,0	16,0	0,6	61,5	110,9	—	50,0	160,9				
	Privatni	75	1068	27,7	11,3	7,3	18,2	3,1	45,8	113,4	1,8	38,0	135,2				
	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38,0				
DRAVSKI	Ukupno	96	1458	40,6	23,2	15,3	34,2	3,7	107,3	224,3	1,8	108,0	334,1				
	Općedruštveni	7	—	1,3	1,1	0,2	—	—	5,9	8,5	—	—	8,5				
	Zadružni	16	25	1,2	0,2	0,1	0,3	0,1	8,0	9,9	—	—	9,9				
	Privatni	13	408	7,1	2,7	1,5	3,4	1,2	13,6	29,5	2,8	10,0	42,3				
DUNAVSKI	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46,0				
	Ukupno	36	433	9,6	4,0	1,8	3,7	1,3	27,5	47,9	2,8	56,0	106,7				
	Općedruštveni	80	—	1100,	35,7	11,8	51,2	1,4	256,1	466,2	—	—	466,2				
	Zadružni	99	—	41,6	8,8	4,1	44,2	—	349,1	447,8	4,6	—	452,4				
DUNAVSKI	Privatni	23	104	8,4	2,9	1,1	7,1	0,8	13,4	33,7	2,4	38,0	36,1				
	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38,0				
	Ukupno	202	104	160,0	47,4	17,0	102,5	2,2	618,6	947,7	7,0	38,0	992,7				
	Općedruštveni	4	6	—	—	—	—	—	3,0	3,0	35,3	18,0	38,3				
VISINSKE VODE	Udičari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18,0				
	Ukupno	4	6	—	—	—	—	—	3,0	3,0	35,3	18,0	56,3				
VRANSKO JEZERO	Općedruštveni	12	1	38,7	—	—	—	—	4,5	43,2	—	—	43,2				
	Ukupno	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
JADRANSKI SLIV	Općedruštveni	197	1,2	—	—	—	—	0,2	15,9	17,3	3,0	40,0	60,3				
	Privatni i udičari	329	185	2681,8	49,0	34,5	3,5	461,6	58,0	3288,4	6,7	—	3295,1				
	Zadružni	4	2	12,5	—	—	—	0,1	0,3	13,9	—	—	13,9				
	Privatni	—	1	0,6	—	—	—	0,1	—	0,7	—	—	0,7				
RIBNJACI	Ukupno	333	195	2694,9	49,0	34,5	3,5	462,8	58,3	3303,0	6,7	—	3309,7				
	Općedruštveni	438	192	2831,8	85,8	46,5	54,7	463,0	327,5	3809,3	42,0	—	3851,3				
	Zadružni	140	408	68,2	20,9	12,2	60,5	1,8	418,9	582,5	4,6	50,0	637,1				
	Privatni i udičari	111	1778	45,0	16,9	9,9	28,7	5,4	88,7	194,6	10,0	210,0	414,6				
UKUPNO		683	2379	2945,0	123,6	68,6	143,9	470,2	835,1	4586,4	56,6	260,0	4903,0				
SVEGA:																	

SVEGA:

NAPOMENA: U prethodnoj koloni, pod »Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano« procjenom je postavljen ulov ribe sportskih ribolovaca u iznosu od 140 tona, jer nisu bili obuhvaćeni s godišnjom statističkom izvještajnom službom. Napose, prirodno je još 120 tona ulova ribe za neke zadruge i NO-e općina, koji su u svojim izvještajima iskazali preniske iznose, a obilaskom terena je utvrđeno da su postigli tolike iznose lovine.

ULOV I PROIZVODNJA SLAKOVODNE RIBE S PODRUČJA NR HRVATSKE
PO KOTARIMA — U 1958. GODINI

(u tonama)

Područje kotara	Ribari		Ribe nizinskih voda										Ribe visinskih voda, rakovi i žabe	Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano	Ukupno
	stalni	povremeni	Šaran		Som	Smud	Stuka	Linjak	Ostale ribe	Ukupno ribe niz. voda					
			iz otvorenih voda	iz ribnjaka											
Bjelovar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,0	1,0	
Čakovec	—	102	0,2	—	0,1	0,1	0,7	0,2	2,0	3,3	—	—	12,0	15,3	
Daruvar	109	137	0,4	1034,3	20,5	8,7	0,5	206,6	12,0	1283,0	—	—	4,0	1287,0	
Gospić	4	6	—	—	—	—	—	—	3,0	3,3	—	35,3	10,0	48,3	
Karlovac	64	135	1,2	540,4	17,5	3,6	1,0	38,6	19,5	621,8	—	6,6	7,0	635,4	
Koprivnica	12	121	3,4	0,6	2,0	1,0	1,9	0,7	10,0	19,6	—	2,8	2,0	24,4	
Krapina	—	10	0,2	—	—	—	0,1	—	0,1	0,4	—	0,1	—	0,5	
Križevci	—	10	—	—	—	—	0,1	—	0,2	0,3	—	0,1	—	0,4	
Kutina	7	270	4,8	—	0,9	0,9	2,7	0,5	5,3	15,1	—	—	23,0	38,1	
Makarska	—	171	0,4	—	—	—	—	—	12,3	12,7	—	0,3	40,0	53,0	
Našice	134	193	2,3	921,9	5,1	22,3	0,4	211,6	11,6	1175,2	—	—	3,0	1178,2	
Nova Gradiška	—	370	10,1	—	5,2	3,5	12,9	0,4	23,6	55,7	—	—	53,0	108,7	
Ogulin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,0	2,0	
Osijek	120	4	58,9	7,0	16,2	4,4	57,3	1,4	402,7	547,9	—	4,6	60,0	612,5	
Rijeka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,0	2,0	
Sisak	57	345	12,9	12,2	8,0	4,9	10,1	1,0	36,8	85,9	—	0,6	2,0	88,5	
Slav. Požega	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,0	1,0	
Slav. Brod	16	181	7,9	119,3	11,9	5,1	3,4	3,6	30,9	182,1	—	1,0	1,0	184,1	
Split	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,0	14,0	
Šibenik	—	20	0,8	—	—	—	—	0,2	3,6	4,6	—	2,5	—	7,1	
Varaždin	5	73	0,5	9,4	0,1	0,1	0,3	0,2	0,8	11,4	—	0,3	2,0	13,7	
Vinkovci	70	163	17,1	10,3	4,5	4,1	13,5	2,2	30,3	82,0	—	2,4	10,0	94,4	
Virovitica	2	40	0,9	39,6	2,0	0,3	0,2	2,9	4,1	50,0	—	—	1,0	51,0	
Zadar	12	1	38,7	—	—	—	—	—	4,5	43,2	—	—	—	43,2	
Zagreb	20	27	0,3	—	1,3	0,3	1,6	0,1	20,4	24,0	—	—	10,0	34,0	
NR HRVATSKA UKUPNO	632	2379	161,0	2695,0	95,3	59,3	106,7	470,2	633,7	4221,2	56,6	—	260,0	—	4537,8
RIB. CENTAR APATIN	51	—	89,0	—	28,3	9,3	37,2	—	201,4	365,2	—	—	—	—	365,2
S V E G A :	683	2379	250,0	2695,0	123,6	68,6	143,9	470,0	835,1	4586,4	56,6	—	260,0	—	4903,0

NAPOMENA: U prethodnoj koloni, pod »Ulov sportskih ribolovaca i neiskazano« procjenom je postavljen ulov ribe sportskih ribolovaca u iznosu od 140 tona, jer nisu bili obuhvaćeni s godišnjom statističkom izvještajnom službom. Napose, pridodano je još 120 tona ulova ribe za neke zadruge i NO-e općina, koji su u svojim izvještajima iskazali preniske iznose, a obilaskom terena je utvrđeno da su postigli tolike iznose lovine.